

Juridische hoogtevrees

Uit de aard van de werkzaamheden volgt dat dakdekkers (veelal) op hoogte werken. Een ongeluk met mogelijk grote gevolgen zit dan in een klein hoekje. Om deze risico's te beperken, stelt de Nederlandse wetgeving eisen aan werkgevers. In dit artikel licht David Opsteen de belangrijkste regels en verantwoordelijkheden bij het werken op hoogte toe.

Tekst: David Opsteen, Poelmann van den Broek Advocaten

Zorgplicht van de werkgever

Werkgevers hebben de verantwoordelijkheid om alle redelijke maatregelen te nemen om te voorkomen dat werknemers schade ondervinden tijdens de uitoefening van hun werkzaamheden. Deze 'zorgplicht' omvat zowel de veilige inrichting van de werkplek als de gereedschappen die de werknemer gebruikt. In dat verband dienen werkgevers ook duidelijke veiligheidsinstructies te geven, bijvoorbeeld tijdens zogeheten toolboxmeetings. De invulling van de zorgplicht hangt af van de specifieke werkzaamheden en de omstandigheden waaronder deze worden uitgevoerd. Naarmate de risico's voor werknemers toenemen, moet de werkgever meer aandacht besteden aan passende veiligheidsmaatregelen.

Regels bij 'valgevaar'

De zorgplicht bij werken op hoogte is dan veelomvattend vanwege de grote risico's die daaraan kleven, zoals over de te dragen (veiligheids)kleding en het gebruik van veiligheidsmiddelen. Het Arbeidsomstandighedenbesluit is daarbij van belang. Artikel 3:16 van het Arbeidsomstandighedenbesluit stelt bijvoorbeeld eisen aan de inrichting van de werkplek wanneer er sprake is van 'valgevaar' (als dit niet op een eenvoudigere manier kan worden voorkomen, bijvoorbeeld door vanaf de grond te werken). Er is sprake van valgevaar bij een werkhoogte van 2,5 meter of meer. Valgevaar kan ook bij lagere hoogten bestaan. Dit kan het geval zijn bij openingen in vloeren (zoals sparingen en putten), bij slechte weersomstandigheden, boven gevaarlijke oppervlakken of bij het werken met gevaarlijke stoffen. In deze gevallen moet er een veilige steiger met leuningen worden aangebracht. Als het plaatsen van een steiger niet mogelijk is, bijvoorbeeld door ruimtegebrek, moet onderzocht worden of een veilige werkomgeving kan worden gecreëerd door voldoende grote en sterke vangnetten te plaatsen. Indien dit ook niet mogelijk is, moeten veiligheidsgordels en vanglijnen worden gebruikt om de veiligheid van de werknemers te waarborgen.

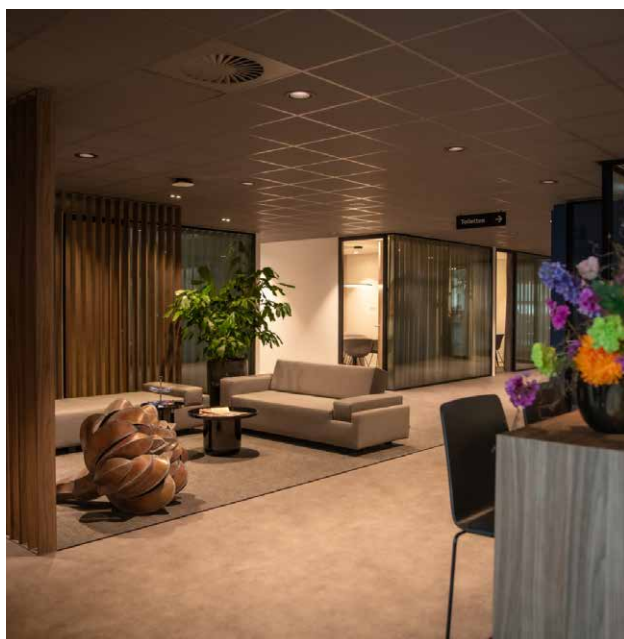
Een steiger, vangnet of vanglijn is niet vereist als er met een ladder gewerkt mag worden. Wanneer dit mag, staat in artikel 7:23 lid 2 van het Arbeidsomstandighedenbesluit. Een ladder mag worden gebruikt wanneer de werkplekhoogte beperkt is en het valrisico zo gering dat het plaatsen van een steiger, vangnet of vanglijn niet redelijk is. Daarnaast moeten de werkzaamheden van korte duur zijn of moet de locatie het plaatsen van deze voorzieningen onmogelijk maken. Het gebruik van een ladder op zich is ook aan regels gebonden.

Valgevaar in de praktijk

Uit rechtspraak blijkt dat de zorgplicht voor werkgevers, vooral bij valgevaar, omvangrijk is. In een specifiek geval zakte een werknemer bijvoorbeeld door een gipsen plafond en viel ongeveer drie meter naar beneden, met ernstig letsel tot gevolg. De werknemer stelde de werkgever aansprakelijk. De werkgever verweerde zich met de stelling dat de werknemer was geïnstrueerd om het plafond niet te betreden zonder ondersteuning van onderaf. Ook was tijdens een toolboxmeeting benadrukt dat bij werken op hoogte een harnas en aanlijnsysteem verplicht waren als een steiger niet geplaatst kan worden.

De rechter oordeelde dat voorgenoemde instructies onvoldoende waren om het ongeval te voorkomen. Gezien de ernstige gevolgen van een mogelijke val, had de werkgever in dit geval een specifieke, mondelinge instructie moeten geven om het harnas daadwerkelijk te dragen en zich aan te lijnen. Ook had hij toezicht moeten houden op de naleving hiervan. Door dit na te laten, was de werkgever aansprakelijk voor het letsel van de werknemer. ■

TIPS VOOR DE PRAKTIJK:

Uit het bovenstaande blijkt dat er veel van een werkgever verwacht wordt als het gaat om het waarborgen van een veilige werkomgeving voor werknemers. Uit de praktijk kunnen we de volgende algemene tips afleiden:

- Beoordeel het veiligheidsbeleid van uw organisatie en breng de risico's van een project vooraf in kaart met een Risico-inventarisatie en -evaluatie.
- Instrueer uw werknemers over die risico's en neem maatregelen om de risico's te voorkomen of (als dat niet redelijkerwijs mogelijk is) te beperken. Treed – waar nodig – in overleg met de opdrachtgever en/of onderaannemer(s) om de risico's en te treffen maatregelen af te stemmen en leg deze afspraken vast.
- Informeer werknemers ook gedurende een project herhaaldelijk over de risico's waar zij mee te maken krijgen en het belang van het (steevast) naleven van de veiligheidsmaatregelen.
- Zorg daarnaast voor toezicht en regelmatige controles om te waarborgen dat de veiligheidsregels (voortdurend) worden nageleefd. Treed in dit verband ook handhavend op.

Dit artikel kunt u lezen op www.dakweb.nl